

Arkivsak

26/13028-1

Saksbehandler

Tonje Gjelstad Hareide

Saksgang

Ungdomsrådet

Møtedato

01.10.2026

Råd for personer med

12.10.2026

funksjonsnedsettelse

Hovedutvalg for utdanning

13.10.2026

Fylkestinget

27.10.2026

Anonym retting av prøver

Innstilling fra fylkesdirektøren

Forsøk med anonym retting av prøver gjennomføres ikke

Sammendrag

Fylkesdirektøren er bedt om å legge fram forslag til oppfølging av fylkestingets verbalvedtak om anonym retting av prøver i videregående opplæring. Anonym retting innebærer at læreren vurderer elevarbeid uten å kjenne elevens identitet.

Saken bygger blant annet på erfaringer og forskning fra andre fylkeskommuner, herunder evalueringen av forsøket med anonym retting i Osloskolen gjennomført av NTNU. Evalueringen viser begrenset dokumentasjon på at anonym retting gir bedre eller mer rettferdige vurderinger, men peker på at samarbeid mellom lærere om vurdering kan ha positive effekter for kvaliteten i vurderingsarbeidet.

Vestfold fylkeskommune arbeider allerede systematisk med å utvikle kvalitet i vurderingspraksis gjennom profesjonsfellesskap og fagnettverk. På bakgrunn av eksisterende kunnskapsgrunnlag, fylkeskommunens økonomiske situasjon og det merarbeid et forsøk vil medføre for skolene, anbefaler fylkesdirektøren at det ikke gjennomføres forsøk med anonym retting av prøver i Vestfold fylkeskommune.

Bakgrunn og saksgang

Denne saken følger opp Fylkestingets verbalpunkt «Fylkesdirektøren bes legges frem en sak for Hovedutvalg for utdanning med forslag til gjennomføring av forsøk med anonym retting av prøver» fra 18. desember 2024.

Saken ble drøftet i Medbestemmelsesmøtet 16. september, med følgende tilbakemeldinger: Utdanningsforbundet viser til evalueringen av anonym retting i Osloskolen, gjennomført av NTNU høsten 2025, og mener rapportens funn og anbefalinger bør legges til grunn for behandlingen av saken. Organisasjonen vurderer det som lite sannsynlig at et tilsvarende forsøk i Vestfold vil gi andre resultater. Det vises også til fylkeskommunens økonomiske situasjon og det merarbeidet et forsøk vil medføre for skolene. Utdanningsforbundet anbefaler derfor at det ikke gjennomføres forsøk med anonym retting i Vestfold fylkeskommune.

Akademikerne støtter Utdanningsforbundets vurdering og viser til at arbeidet med å sikre god og rettferdig vurderingspraksis allerede er en del av skolens profesjonsfellesskap og fagnettverk.

Organisasjonen fremhever også eksamen som en etablert ordning for anonym vurdering.

Delta, Skolenes Landsforbund og Fagforbundet slutter seg til vurderingene fra Utdanningsforbundet og Akademikerne og støtter anbefalingen om ikke å gjennomføre et forsøk med anonym retting i Vestfold fylkeskommune

Saken skal behandles i råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet. Hovedutvalg for utdanning fattet endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger

Fylkesdirektøren er bedt om å komme med forslag til gjennomføring av forsøk med anonym retting av prøver. Ved anonym retting vurderer læreren elevarbeid uten å vite hvilken elev som har levert besvarelsen. Dette forutsetter at arbeidet kan framlegges i en form som ikke avslører elevens identitet, og vil derfor først og fremst være aktuelt for skriftlige besvarelser og andre produkter som kan anonymiseres.

Vurdering har flere formål

Opplæringsforskriften sier at undervisningsvurdering skal fremme læring og lærelyst, gi informasjon om elevens kompetanse og støtte videre utvikling i faget. Den skal tilpasses den enkelte elev og hjelpe eleven til å forstå hva som skal læres, hva som forventes, hva vedkommende mestrer, og hvordan hen kan utvikle seg videre. Elevene skal vurderes ut fra kompetansen de viser.

Sluttvurdering, som standpunkt og eksamen, skal dokumentere kompetansen eleven har oppnådd ved avslutningen av opplæringen. All vurdering fram til sluttvurderingen er derfor undervisningsvurdering med mål om å fremme læring og utvikle kompetanse.

Vurdering i fag skal være rettferdig, håndterbar, gyldig og pålitelig. Dette krever samarbeid mellom pedagoger innenfor og på tvers av fag. Derfor legges det til rette for tolkningsfellesskap og kalibreringsarbeid både innad på skolene og mellom skoler.

Kvalitet i vurdering i Vestfoldskolen - profesjonsfellesskap og fagnettverk.

Vestfold fylkeskommune arbeider systematisk, både på skole- og fylkesnivå, for å sikre kvalitet i vurderingsarbeidet. Vurdering i fag skal være gyldig, pålitelig, rettferdig og håndterbar. Dette krever samarbeid mellom pedagoger innenfor og på tvers av fag. Derfor legges det til rette for tolkningsfellesskap og kalibreringsarbeid både innad på skolene og mellom skoler. Det omfatter blant annet utvikling av felles oppgaver, vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse, og samvurdering og drøfting av elevbesvarelser for å utvikle felles forståelse av kompetansenivåer. Samtidig er det potensial for å styrke og utvide dette arbeidet. Viktige arenaer er profesjonsfellesskap på skolene og fagnettverkene, som bidrar til erfaringsdeling, felles forståelse og utvikling av god vurderingspraksis.

Forsøk og erfaringer i andre fylkeskommuner

Det er gjennomført, og pågår, flere forsøk med anonym vurdering i videregående opplæring, blant annet i Agder, Trøndelag og Oslo. Evalueringen av forsøket i Osloskolen (se vedlegg nr. 1) viser delte erfaringer blant elever, lærere og skoleledere. Noen elever opplevde økt nøytralitet og rettferdighet, mens andre

mente tilbakemeldingene ble mindre relevante og ordningen mer stressende. Den tydeligste positive effekten var økt samarbeid mellom lærere om vurdering. Forskerne anbefaler at anonym vurdering eventuelt brukes lokalt og til klart avgrensede formål, samtidig som profesjonsfellesskapene styrkes for å sikre kvalitet og rettferdighet i vurderingsarbeidet.

Ulike alternativer med anonym retting av prøver som er forsøkt

1) Anonym retting

Dette forsøket retter oppmerksomhet mot vurdering i fag der det til nå ikke har vært omfattende vurderingssamarbeid, eksempelvis små fagmiljø i eller på tvers av skoler. I forsøket skal lærerne sammen planlegge en vurderingssituasjon med felles vurderingskriterier. Alle elevene i målgruppa gjennomfører vurderingssituasjonen og får vurdering fra egen faglærer i etterkant av forsøket.

Besvarelsene fra en mindre gruppe elever som har samtykket til å delta, brukes anonymt på tvers av klassene til refleksjon og dialog mellom involverte pedagoger med mål om å skape et tolkningsfellesskap. Elevene som har samtykket, får ikke vite resultatet av pedagogenes samarbeid knyttet til egen oppgave. Hensikten med forsøket er å etablere samarbeid om rettferdig vurdering og fremme kvalitet i vurderingssituasjoner.

2) Anonym retting

I fag der det allerede er etablert vurderingssamarbeid, gjennomføres forsøket i forbindelse med en planlagt felles vurderingssituasjon, for eksempel en heldagsprøve. Deltakelse er frivillig, og elevene velger selv om de vil samtykke til å delta. Besvarelsene anonymiseres og fordeles mellom pedagogene på tvers av klassene.

Hver pedagog vurderer, kommenterer og setter karakter på de tildelte anonyme besvarelsene. Deretter fordeles besvarelsene på nytt, slik at pedagogene får tilbake sine egne elevers besvarelser for en ny vurdering med kommentar og karakter. Etter at begge vurderingene er gjennomført, sammenlignes vurderingene av hver enkelt besvarelse før eleven får sin endelige tilbakemelding. I dette forsøket mottar eleven en samlet tilbakemelding basert på vurderinger fra to pedagoger.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Gjennomføring og evaluering av forsøkene som er beskrevet i de to alternativene, vil medføre merarbeid for skolene, ettersom aktiviteten ikke inngår i det allerede planlagte utviklingsarbeidet inneværende skoleår. Forsøkene forutsetter derfor at de involverte pedagogene kompenseres for det ekstra vurderingsarbeidet de pålegges. Det ekstra vurderingsarbeidet kan sammenlignes med arbeidet som utføres av eksamensnemnder ved lokalt gitt eksamen og av sensorer ved sentralt gitt eksamen. Dette er lagt til grunn for honoreringen av pedagogene som deltar.

Der det ikke allerede er utviklet et samarbeid om vurdering av felles vurderingssituasjoner, alternativ 1, kreves det ekstra tid og menneskelige ressurser. I tillegg vil det kunne påløpe ekstra kostnader til vikarbruk og reise mellom skoler, dersom fagmiljøene er så små at de best gjennomføres på tvers av skoler. Et generelt tilskudd på kr. 70.000 per skole vurderes til å være tilstrekkelig til å kunne gjennomføre forsøket tilfredsstillende.

Anonym retting av elevers skriftlige oppgaver innebærer at lærere som skal behandle den innleverte teksten ikke har rimelig mulighet til å knytte den tilbake til eleven, ved at identifikatorer som navn, brukernavn og gruppe er fjernet eller pseudonymisert. Anonymitet i denne sammenheng innebærer ikke at eleven ikke lar seg identifisere, basert på opplysninger som den behandlingsansvarlige innehar.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Forsøkene skissert i saken har ingen konsekvenser for fylkets klimamål. De overordnede målene for forsøkene vil kunne bidra til høyere måloppnåelse for FNs bærekraftsmål: 4) God utdanning.

Konsekvenser for CRPD

Fylkeskommunen har et spesielt ansvar for å legge til rette for å oppfylle Artikkel 24 om utdanning i konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Arbeid med kvalitet i vurdering og gjennomføring av forsøkene utformes slik at elever med behov for tilrettelegging kan delta.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at intensjonen bak forslaget om anonym retting er å styrke tilliten til at vurderinger skjer på et rettferdig og objektivt grunnlag. Samtidig viser erfaringer og forskning fra blant annet Osloskolen at det er usikkert om anonym retting i seg selv bidrar til bedre eller mer rettferdige vurderinger.

Evalueringen fra Oslo viser at den tydeligste gevinsten ikke er knyttet til anonymisering av elevbesvarelser, men til økt samarbeid mellom lærere om vurdering, utvikling av tolkningsfellesskap og styrking av profesjonsfellesskapene. Dette er områder Vestfold fylkeskommune allerede arbeider systematisk med gjennom lokale profesjonsfellesskap og fylkesdekkende fagnettverk.

Fylkesdirektøren vurderer derfor at de mest relevante gevinstene som trekkes frem i forskning og evalueringer kan oppnås gjennom videreutvikling av eksisterende arbeid med vurderingskvalitet, uten å gjennomføre egne forsøk med anonym retting. Sett i sammenheng med fylkeskommunens økonomiske situasjon og det merarbeidet et forsøk vil medføre for skolene, anbefaler fylkesdirektøren at det ikke gjennomføres forsøk med anonym retting av prøver i Vestfold fylkeskommune.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at anonym retting av prøver ikke gjennomføres i Vestfold fylkeskommune

Vedlegg:

- anonym-vurdering-osloskolen-2026